

DAGENS FRÅGOR

Den 17 januari 1937.

I oppo- sition. De som önskat vårt land en stark parlamentarisk regering ha blivit bönhörda. Ministären Hansson II kan ha sina brister (om också ej i statsministerns ögon); men ingen kan beskylla den för att vara »en lidande regering». Socialdemokratien har minst fyra år på sig för att genomföra den paradisiska försörjningsstatens principer. Det enda hindret skulle möjligen kunna vara, om ett världskrig utbröte under denna tid. Men krig ingå icke i den socialistiska världsbilden, annat än möjligen såsom resultat av hr Wallenbergs och andra storfinansiärers försök att sabotera utvecklingen.

Medaljen har en frånsida. Om socialdemokratien med sitt agrarmarxistiska bihang har chansen i regeringsställning, ha dess motståndare å sin sida tillfälle att i lugn konsolidera sig. Oppositionsställningen har sina fördelar, och ej minst har tillvaron av en handlingskraftig opposition inom den lagliga ordningens ram sin stora betydelse för det politiska maskineriets funktionsduglighet. Även om oppositionspartierna knappast göra sig några större förhoppningar om att å sin sida uppnå en oberoende majoritet i 1941 års riksdag, är dock redan deras existens en erinran om att det finns ett borgerligt alternativ till den socialistiska politiken, och de taktiska förhållandena torde icke behöva inge några bekymmer: i samma stund socialdemokraternas ställning börjar verka undergrävd, är hr Pehrsson-Bramstorp säkerligen färdig att lämna det sjunkande skeppet och skaffa sig nya hjärteväänner.

Men det är långt dädan och dit. Ej heller inbillar sig någon, att oppositionsgruppernas seger 1940 kommer med någon naturnödvändighet. På socialdemokratiskt håll räknar man i stället med ständiga framgångar och oavbrutet stigande majoriteter, tills högermän och folkpartister dö ut och de sista exemplaren pietetsfullt överlämnas till högreståndsavdelningen på Nordiska Museet. Huruvida denna utgång skall kunna undvikas, beror i främsta rummet på oppositionen själv och på dess förmåga att hävda sin ställning i det politiska arbetet.

Den största faran är här, att dess representanter icke bli i stånd att anpassa sig efter sin nya ställning. Det har sagts, att en oppositions uppgift är att opponera, och det är ingen lätt sak för dem som vant sig vid att »göra upp» i utskotten att sålunda lägga sitt arbete på längre sikt. Redan de många privata förhandlingarna mellan herrarna Hansson och Pehrsson under den förra regeringens tid utövade ett demoraliserande inflytande på de borgerliga riksdagsmännen. Oppositionen måste ofta driva demonstrationspolitik för stunden, om den skall kunna driva realpolitik i längden och sålunda få någon verklig betydelse. Det är icke något angenämt perspektiv för svenska riksdagsmän, och man förstår att det kan vara betydligt mera fres-

Dagens frågor

tande att antaga statsministerns magnifika erbjudanden att delta i uppgörelserna, även om detta i verkligheten icke betyder något mera än rättigheten att sätta sitt namn under avgöranden, som träffats helt utan oppositionsmännens medverkan. Men en dylik eftergivenhet kan i längden icke leda till annat än socialismens obestridda seger. Om politiska åsikter och principer betyda något, så kunna de icke överges endast för husfridens skull, allra minst när det icke är fråga om att samverka för att uppnå en lösning utan endast om att få skylta bland faddrarna.

Naturligtvis har oppositionen ingen anledning att sätta sig till motvärn mot varje regeringsinitiativ. Även en socialistisk regering kommer, särskilt när dess personuppsättning är så stark som den nuvarande, helt säkert att föreslå många kloka och nyttiga reformer, mot vilka intet kan vara att invända. Kanske man får hoppas att regeringen icke heller är ovillig att i åtskilliga ärenden etablera en verklig samverkan också med utanförstående partier och taga hänsyn till deras yttranden för att kunna uppnå enighet kring sina förslag. Så mycket bättre, om detta skulle bli regel och icke undantag; men man får icke göra sig några illusioner. Socialismen i regeringsställning måste föra socialistisk politik, och till en sådan ha folkpartiet och högern ingen skyldighet, icke ens någon rättighet att lämna sin medverkan.

I längden kan också saklig kritik och opposition få rent praktisk betydelse. Det är icke länge sedan högerns positiva försvarsyrkanden utdömdes och hänades såsom blott demonstrationspolitik. Särskilt betecknades det såsom hart när omoraliskt att kräva förlängning av värnplikstiden. Tack vare dessa initiativ fanns det dock en grundval, när även andra började förstå att försvarskrafter och värnpliktsutbildning behövde förbättras. Det är under sådana omständigheter mer än likgiltigt, vem som tar åt sig hedern av reformen. De borgerligas sparsamhetskrav ha vid riksdag efter riksdag fått förklinga ohörda. Men tyvärr varder nog den dag kommande, när statsfinanserna bli något mindre lättskötta än nu. Regeringen har likaledes tills vidare befunnits ur stånd att stävja sina anhängares lust att driva utrikespolitik på egen hand. Den kritik som kommer från borgerligt håll är dock ett stöd för socialdemokratiens måttfullare element och kan inför utlandet något minska de olyckliga verkningarna av den radikala pressens utgjutelser. Exempler skulle kunna mångfaldigas.

Skall oppositionen kunna lösa sina uppgifter och därmed även skapa sig möjlighet att i framtiden bli något annat och mera än endast opposition, fordras framför allt två saker: arbetsvilja och stridsglädje. Den får icke förtrötta i sina ansträngningar, icke försumma att utreda vad regeringen lämnat obeaktat, att söka planlägga där regeringen förfarit planlöst, att inför varje misstag av de ledande fråga sig: hur skulle vi ha gjort? och ej minst: hur skola vi kunna reparera detta, när vårt tillfälle kommer? Men lika viktigt är det att icke tappa modet. Det finnes intet skäl att känna sig tyngd av andras ansvar, och det vore väl om högerns och folkpartiets riksdagsmän

Dagens frågor

kunde lägga sig till med ett viss mått av okynnig glädje åt motståndarnas dumheter, i den mån de kunna utnyttjas i den politiska striden. Den som verkligen tror på sina egna grundsatser kan icke erkänna sig besegrad, därför att han är utesluten från faktiska avgöranden under en eller annan riksdagsperiod. Mycket av det nuvarande regeringspartiets styrka beror på, att det förstod att utnyttja de fjorton riksdagsår, under vilka det stod helt utanför avgörandena. En annan sak är sedan, att erfarenheterna från 1900-talets första årtionde börja bli en smula föråldrade.